

AKCEPTUJE

Warszawa, dnia 14.07.2017 r.

KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI
nadwsp. dr Jan Marek SZYMOCZYK

Ma-3530/17

ANALIZA

dotycząca decyzji podejmowanych przez przełożonych w sprawach osobowych wobec funkcjonariuszy Policji, którzy w latach 2008 – 2016 zostali skazani prawomocnymi wyrokami sądów za przestępstwo stypizowane w art. 246 kk.

I. Wstęp.

W wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich Pana Adama Bodnara z dnia 18.04.2017 r. nr KMP.570.3.2017.RK skierowanym do Ministra Sprawiedliwości Pana Zbigniewa Ziobry zawarto m.in. wybrane informacje z prawomocnych wyroków sądowych, zapadłych w latach 2008 – 2016 wobec funkcjonariuszy Policji, którym zarzucono przestępstwo określone w art. 246 kk.¹ W dniu 24.04.2017 r. na bazie ww. wystąpienia Gazeta Wyborcza opublikowała artykuł pod tytułem *TAK BIJE POLSKA POLICJA*, w którym przedstawiono wybrane przykłady negatywnych zachowań funkcjonariuszy Policji, dopuszczających się w trakcie wykonywanych czynności służbowych stosowania przemocy wobec obywateli.

Z uwagi na fakt, że stosowanie przez policjantów przemocy i zachowań noszących znamiona tortur ma istotny wpływ na wizerunek Policji, a także przekłada się bezpośrednio na współpracę w relacjach policjant – obywatel, istotne stało się przeprowadzenie diagnozy działań podejmowanych przez przełożonych funkcjonariuszy w związku z ujawnionymi przypadkami popełnienia przestępstw z art. 246 kk przez policjantów. Przedmiotowa analiza ma na celu scharakteryzowanie okoliczności i cech sytuacyjnych występowania tego rodzaju wydarzeń nadzwyczajnych, co umożliwi kierownictwu Policji podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia lub eliminowania tego typu niekorzystnych zjawisk w całej organizacji.

¹ Art. 246. Funkcjonariusz publiczny lub ten, który działając na jego polecenie w celu uzyskania określonych zeznań, wyjaśnień, informacji lub oświadczenia stosuje przemoc, groźbę bezprawną lub w inny sposób znęca się fizycznie lub psychicznie nad inną osobą, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Opracowanie oparto na danych otrzymanych z Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego oraz informacjach uzyskanych z komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji. Zakres danych otrzymanych z Krajowego Rejestru Karnego dotyczył 13 byłych funkcjonariuszy Policji skazanych prawomocnymi wyrokami za przestępstwo określone w art. 246 kk. Jest to liczba przypadków mniejsza niż wskazana w wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 18.04.2017 r. Różnica w liczbie skazanych policjantów w porównaniu z liczbą funkcjonariuszy wskazaną przez Rzecznika Praw Obywatelskich wynika z faktu, że dane w rejestrze (KRK) są stale aktualizowane, w tym usuwane w związku z instytucją zatarcia skazania. Ponadto otrzymana z KRK informacja dotyczy wyłącznie tych skazanych, których sąd zarejestrował jako funkcjonariuszy Policji.

W rejestrze, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym gromadzi się dane na podstawie kart rejestracyjnych sporządzanych przez sąd niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia. Jak wskazuje praktyka, sądy określając zawód skazanego, często podają zawód wyuczony, który jest inny niż uprzednio wykonywany zawód policjanta.

Mając na uwadze znacznie ograniczoną liczbę danych uzyskanych z KRK i ich sygnałne cechy identyfikujące osobę funkcjonariusza, celem rozszerzenia zakresu informacji, zwrócono się do wybranych komend wojewódzkich Policji i Komendy Stołecznej Policji o przekazanie danych dotyczących zidentyfikowanych spraw które były prowadzone z art. 246 kk wobec funkcjonariuszy w danym garnizonie. Na podstawie odpowiedzi otrzymanych z KWP/KSP dodatkowo w przedmiotowej analizie ujęto informacje dotyczące 10 byłych policjantów skazanych za tożsame przestępstwo. Nie we wszystkich przypadkach uzyskane dane umożliwiały jednakowe wypełnienie przyjętej formuły analitycznej przede wszystkim z uwagi na różnorodną jakość i niekompletność zarchiwizowanej dokumentacji.

II. Dane dotyczące podjętych decyzji wobec funkcjonariuszy Policji stosujących przemoc wobec osób.

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym przedstawiono dane dotyczące ustalonych funkcjonariuszy Policji, uszeregowane według daty popełnienia przestępstwa z art. 246 kk ze wskazaniem daty skazania prawomocnym wyrokiem sądu, daty i podstawy prawnej zwolnienia ze służby w Policji oraz informacji na temat okresu zawieszenia w wykonywaniu czynności służbowych i prowadzonych postępowań dyscyplinarnych.

Tabela nr 1. Dane funkcjonariuszy Policji skazanych za popełnienie przestępstwa z art. 246 kk, ze wskazaniem decyzji podjętych przez przełożonych w sprawach osobowych.

Nr	Stopień funkcyjny, nazwisko jednostka (KWP/KSP)	Data rozpoczęcia służby	Okres zawieszenia w czynnościach służbowych	Czy prowadzono postępowanie dyscyplinarne i jego wynik	Data skazania Pracownictwem Wyrokami sądu	Data i podstawa prawna zwolnienia policjanta ze służby Policji
1.	st. sierż. Andrzej K. KPP w Wyszkowie (KWP zs. w Radomiu)	11.04.2001	13.04.2001 – 12.07.2001	TAK umorzono	2008 r.	04.03.2005 Art.41 ust. 1 pkt 1 ze względu na orzeczenie o trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską
2.	asp. Jacek J. KPP w Węgorzewie (KWP w Olsztynie)	10/11.07. 2003	26.08.2003 – 22.11.2003 następnie do czasu zakończenia postępow. karnego	TAK umorzono	14.12.2006	30.11.2005 Art. 41 ust. 3 na własną prośbę
3.	st. post. Jacek P. KMP w Olsztynie (KWP w Olsztynie)	11.07.2003	26.08.2003 – 14.07.2005	TAK umorzono	14.12.2006	31.03.2007 Art. 41 ust. 1 pkt 4 ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu
4.	st. post. Tomasz J. KMP w Opolu (KWP w Opolu)	04.02.2004 02.11.2004	25.01.2006 – 24.04.2006 następnie do czasu zakończenia postępow. karnego	TAK umorzono	02.08.2010	18.12.2008 Art.41 ust.1 pkt 1 ze względu na orzeczenie o trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską
5.	asp. szt. Marcin N. KPP w Nysie (KWP w Opolu)	21.09.2004	15 – 28.04.2005	TAK umorzono	14.01.2009	21.11.2008 Art. 41 ust. 3 na własną prośbę
6.	<u>sierż. Krzysztof J.</u> <u>KMP w Poznaniu</u> <u>(KWP w Poznaniu)</u>	czerwiec 2006 – listopad 2007	-	TAK umorzono	25.01.2010	10.11.2007 Art. 41 ust. 2 pkt 8 ze względu na oczywistość popelnienia czynu o znamionach przestępstwa
7.	asp. szt. Krzysztof S. KPP w Wodzisławiu Śl. (KWP w Katowicach)	marzec 2006 – sierpień 2006	-	TAK umorzono	2012 r.	16.08.2010 Art.41 ust.1 pkt 1 ze względu na orzeczenie o trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską
8.	sierż. szt. Sławomir S. KPP w Ciechanowie (KWP zs. w Radomiu)	26.07.2006	01– 14.05.2007	TAK umorzono	02.04.2008	04.04.2008 Art. 41 ust. 1 pkt 4 ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu
9.	sierż. szt. Tomasz S. KPP w Szczytnie (KWP w Olsztynie)	05.08.2006	29.12.2006 – 27.01.2007 następnie do czasu zakończenia postępow. karnego	NIE	07.04.2010	17.03.2008 Art. 41 ust. 2 pkt 9 ze względu na upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych
10.	st. asp. Bogdan O. KMP w Białej Podlaskiej (KWP w Lublinie)	15.11.2006	-	TAK umorzono	16.04.2009	30.10.2009 Art. 41 ust. 1 pkt 4 ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu

11.	asp. Tomasz Ś. KPP w Pruszkowie (KSP)	13.03.2008	-	NIE	30.04.2014	31.05.2014 Art. 41 ust. 1 pkt 4 ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu
12.	sierz. Kamil K. KMP w Chelmie (KWP w Lublinie)	17.05.2009	28.06.2010 – 04.07.2010	NIE	04.10.2012	05.10.2012 Art. 41 ust. 1 pkt 4 ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu
13.	sierz. Rafał H. KMP w Olsztynie (KWP w Olsztynie)	27.07.2009	10 – 23.12.2009	TAK umorzono	20.04.2011	21.02.2011 Art. 41 ust. 3 na własną prośbę
14.	sierz. Krzysztof C. KMP w Olsztynie (KWP w Olsztynie)	27.07.2009	10 – 23.12.2009	TAK umorzono	20.04.2011	22.04.2011 Art. 41 ust. 1 pkt 4 ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu
15.	st. sierż. Maciej P. KPP w Bolesławcu (KWP we Wrocławiu)	15.08.2010	16.12.2010 – 15.03.2011 następnie do czasu zakończenia postęp. karnego	TAK umorzono	2012 r.	29.02.2012 Art. 41 ust. 2 pkt 9 ze względu na upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych
16.	sierz. Przemysław K. KPP w Bolesławcu (KWP we Wrocławiu)	15.08.2010	16.12.2010 – 15.03.2011 następnie do czasu zakończenia postęp. karnego	TAK umorzono	2012 r.	29.02.2012 Art. 41 ust. 2 pkt 9 ze względu na upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych
17.	asp. Tomasz B. KSP	21.09.2011	15 – 21.03.2012 13 – 27.05.2013	TAK umorzono	13.05.2016	13.05.2016 Art. 41 ust. 3 na własną prośbę
18.	mł. asp. Artur S. KSP	21.09.2011	13 – 27.05.2013	TAK umorzono	13.05.2016	13.05.2016 Art. 41 ust. 3 na własną prośbę
19.	st. post. Dawid R. KPP w Piekarach Śl. (KWP w Katowicach)	11/12.05 2013	20.12.2013 – 19.03.2014 następnie do czasu zakończenia postęp. karnego	TAK umorzono	25.11.2016	15.12.2015 Art. 41 ust. 2 pkt 9 ze względu na upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych
20.	asp. Marcin N. KPP w Pruszkowie (KSP)	14.02.2012	04.11.2013 – 03.12.2013	TAK umorzono	14.10.2016	20.02.2015 Art. 41 ust. 3 na własną prośbę
21.	sierz. szt. Artur J. KPP w Pruszkowie (KSP)	14.02.2012	04.11.2013 – 03.12.2013	TAK umorzono	14.10.2016	31.01.2017 Art. 41 ust. 1 pkt 4 ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu
22.	asp. Tomasz G. KRP Warszawa VII (KSP)	26.09.2012	15.07.2013 – 14.10.2013 następnie do czasu zakończenia postęp. karnego	TAK umorzono	12.12.2016	10.09.2014 Art. 41 ust. 2 pkt 9 ze względu na upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych
23.	mł. asp. Marcin K. KRP Warszawa VII (KSP)	26.09.2012	15.07.2013 – 14.10.2013 następnie do czasu zakończenia postęp. karnego	TAK umorzono	12.12.2016	10.09.2014 Art. 41 ust. 2 pkt 9 ze względu na upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych

Z oceny powyższego zestawienia wynika, że reakcja na zdarzenia związane z podejrzeniem popełnienia przez funkcjonariuszy przestępstwa określonego w art. 246 kk, charakteryzowała się najczęściej oczekiwaniem przełożonych na wyrok sądu, w następstwie którego zwalniano policjantów ze służby na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 4 *ustawy o Policji*, tj. ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem (Wykres nr 1).

W odniesieniu do 23 omawianych przypadków, wobec policjantów podjęto następujące decyzje skutkujące zwolnieniem ze służby w Policji:

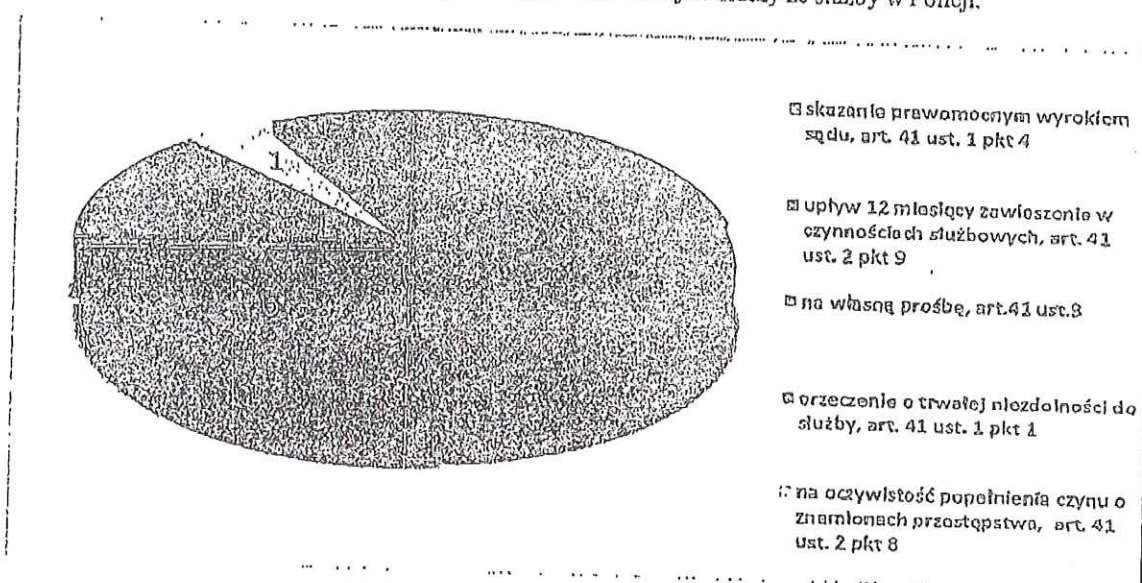
- 7 funkcjonariuszy zwolniono na podstawie art. 41 ust. 1 pkt. 4 *ustawy o Policji*, tj. ze względu na skazanie prawomocnym wyrokiem sądu,
- 6 funkcjonariuszy zwolniono na podstawie art. 41 ust. 2 pkt. 9 *ustawy o Policji*, tj. ze względu na upływ 12 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych,
- 6 funkcjonariuszy zwolniono na podstawie art. 41 ust. 3 *ustawy o Policji*, tj. na własną prośbę,
- 3 funkcjonariuszy zwolniono na podstawie art. 41 ust. 1 pkt. 1 *ustawy o Policji*, tj. ze względu na orzeczenie trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską,
- 1 funkcjonariusza zwolniono na podstawie z art. 41 ust. 1 pkt 8 *ustawy o Policji*, tj. z uwagi na oczywistość popełnienia czynu o znamionach przestępstwa.

Powyższe przykłady wskazują na stosunkowo bierną postawę przełożonych w sprawach osobowych funkcjonariuszy, która uwidacznia oczekiwanie na to, że ciężar wiążących decyzji zostanie zrealizowany przez uprawniony organ zewnętrzny (sąd) lub zaistnieją nieskomplikowane okoliczności prawne, jak upływ 12 miesięcy od chwili zawieszenia, kiedy to funkcjonariusz zwalniany jest ze służby.

Bardzo rzadko wśród omawianych przypadków wykorzystywano możliwość zwolnienia policjanta ze służby z art. 41 ust. 1 pkt 8 *ustawy o Policji*, tj. z uwagi na oczywistość popełnienia czynu o znamionach przestępstwa.

Zastrzeżenia budzą również 2 przypadki zwolnienia funkcjonariuszy ze służby w Policji na podstawie art. 41. ust. 3 *ustawy o Policji* – na własną prośbę, przy czym nastąpiły one w dniu prawomocnego skazania tych policjantów z art. 246 kk.

Wykres nr 1. Struktura decyzji skutkujących zwolnieniem funkcjonariuszy ze służby w Policji.

III. Istotne cechy charakterystyczne postępowań.

Z zawartej w zestawieniu tabelarycznym charakterystyki przypadków wynika, że:

1. Pomimo przeprowadzenia 20 postępowań dyscyplinarnych, w żadnym przypadku nie doprowadzono do wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia policjanta ze służby na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji. Wszystkie postępowania umorzono z uwagi na bezprzedmiotowość ich prowadzenia w związku ze zwolnieniem funkcjonariusza ze służby w Policji lub na innej podstawie prawnej.
2. Przełożeni funkcjonariuszy (pomimo wydłużającego się czasu trwania postępowań karnych) nie podejmowali decyzji skutkujących przeprowadzeniem postępowania administracyjnego w kierunku zwolnienia funkcjonariuszy ze służby w Policji, np. na podstawie, art. 41 ust. 1 pkt 5 ustawy o Policji, tj. gdy wymaga tego ważny interes służby.
3. W 4 przypadkach zawieszenie w czynnościach służbowych funkcjonariuszy nastąpiło po upływie ponad roku czasu od zaistnienia przestępstwa. Nastąpiło ono w związku z przedstawieniem funkcjonariuszowi zarzutów z art. 246 kk).
4. W 5 przypadkach funkcjonariuszy zawieszono w czynnościach na bardzo krótki okres czasu (od 5 dni do 1 miesiąca), co należy uznać za działanie zupełnie nieadekwatne do wagi ciężących na funkcjonariuszach zarzutów. W sytuacjach takich funkcjonariusz

powraca do służby i pełni ją w okolicznościach, w których wątpliwe jest jednoznaczne uznanie go za osobę o nieposzlakowanej opinii – vide art. 25 ustawy o Policji²

IV. Ocena warunków prowadzenia postępowań.

Należy wskazać, że prowadzenie postępowania dyscyplinarnego, analogicznie jak prowadzenie postępowania administracyjnego w kierunku zwolnienia funkcjonariusza ze służby w Policji na podstawie z art. 41 ust. 1 pkt 8 *ustawy o Policji*, (tj. z uwagi na oczywistość popełnienia czynu o znamionach przestępstwa) spotykają się z wieloma utrudnieniami. Powyższe istnieje ze względu na faktyczne (ale nie prawne) uzależnienie wyników tych postępowań od postępów prowadzonego najczęściej równolegle postępowania przygotowawczego i co za tym idzie, często brakiem możliwości uzyskania od prokuratora określonych informacji lub dokumentów, np. na potrzeby prowadzonego postępowania administracyjnego, które byłyby decydujące w aspekcie oczywistości popełnienia czynu o znamionach przestępstwa. Obawę przed udostępnieniem informacji i materiałów zgromadzonych w prowadzonym przez prokuraturę śledztwie, w celu wykorzystania ich w postępowaniu dyscyplinarnym lub administracyjnym, należy uznać za uzasadnioną, bowiem zgodnie z treścią art. 135f ust. 1 pkt 3 *ustawy o Policji*, obwiniony ma prawo do przeglądania akt w toku postępowania dyscyplinarnego, a po zakończeniu czynności dowodowych zgodnie z treścią art. 135i ust. 1 *ustawy o Policji*, prowadzący postępowanie rzecznik dyscyplinarny ma obowiązek zapoznania obwinionego z aktami. Analogicznie w postępowaniu administracyjnym, jedną z podstawowych zasad określoną w art. 10 § 1 kpa jest zapewnienie stronom czynnego udziału w postępowaniu poprzez umożliwienie wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów w sprawie.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 13 grudnia 2012 r. nr I OSK 735/12, (LEX nr 1366523) określił, że oczywistość popełnienia przez funkcjonariusza czynu, o jakim mowa w art. 41 ust. 2 pkt 8 *ustawy o Policji* musi wynikać z konkretnych okoliczności danej sprawy, jednakże należy mieć na uwadze, że postępowanie dowodowe w prowadzonym postępowaniu administracyjnym nie może naruszać uprawnień do podejmowania czynności ustawowo przewidzianych dla organów ścigania w ramach postępowania przygotowawczego. Organ Policji prowadząc postępowanie administracyjne ma obowiązek zbierania dowodów świadczących o oczywistości popełnienia czynu

² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji Dz.U.2016.0.1782 z późn. zmianami.

o znamionach przestępstwa, z drugiej jednak strony nie ma podstaw prawnych do dublowania postępowania w zakresie czynności, o których mowa w art. 2§1 pkt 1 i art. 297 kpk. Z tego względu postępowanie dowodowe w takiej sytuacji musi tolerować ograniczenia z uwagi na prowadzone postępowanie przygotowawcze i jego cele.

W świetle wykazanych powyżej problemów związanych z prowadzeniem postępowań dyscyplinarnych i administracyjnych ukierunkowanych na zwolnienie policjanta ze służby z uwagi na oczywistość popełnienia czynu o znamionach przestępstwa, zasadnym jest rozważenie możliwości dokonywania zwolnień ze służby w Policji funkcjonariuszy podejrzanych o popełnienie przestępstwa z art. 246 kk na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 ustawy o Policji, tj. z uwagi na ważny interes służby, jako alternatywnego lub bardziej skutecznego trybu postępowania w takich przypadkach.

Z uwagi na to, że pojęcie ważnego interesu służby nie zostało zdefiniowane w przepisach prawa, przy wnioskowaniu niezbędne jest oparcie się na orzecznictwie sądów administracyjnych. Zgodnie z wyrokiem NSA w Warszawie z dnia 31.10.2008 r., sygn. akt I OSK 1738/07 stwierdzenie nieprzydatności policjanta do służby w Policji nie musi się ograniczać do przypadków naruszenia obowiązków służbowych. Może być również uzasadnione każdym innym zachowaniem policjanta, które uniemożliwia kontynuowanie służby bez uszczerbku dla jej ważnych interesów.

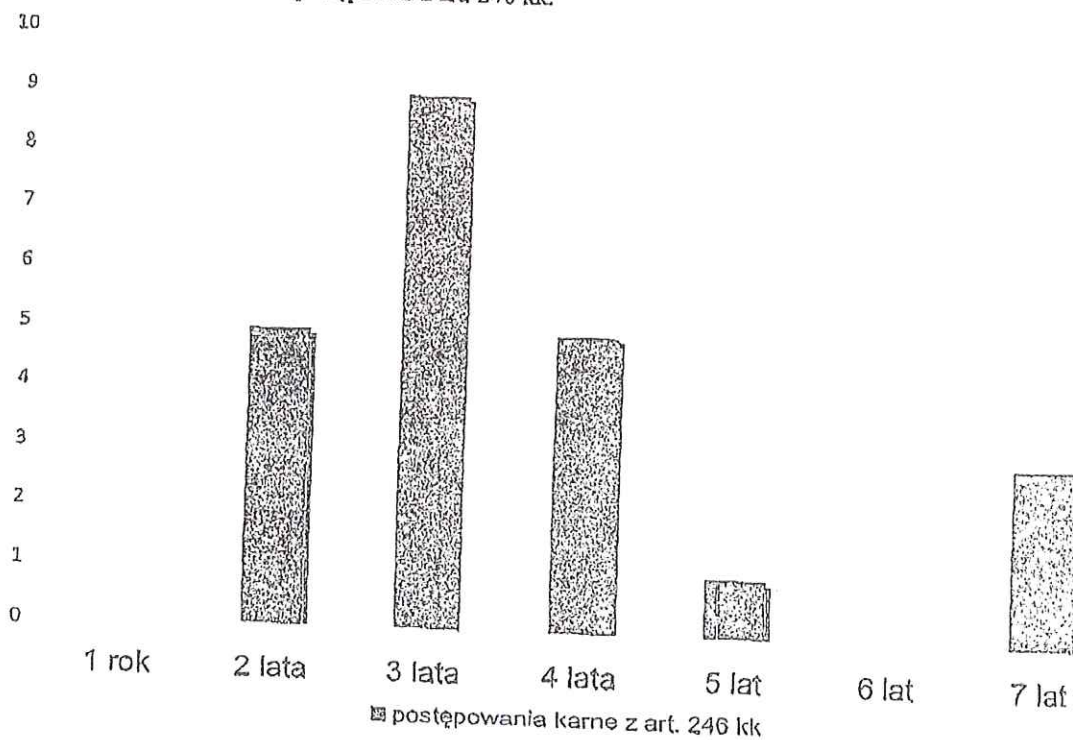
W sytuacji, gdy okoliczności zdarzenia nie pozwalają na stwierdzenie, że popełnienie czynu zabronionego o znamionach przestępstwa przez funkcjonariusza jest oczywiste, a jak wskazują przytoczone przypadki prawomocne skazanie funkcjonariusza za popełnienie przestępstwa z art. 246 kk następuje w kilkuletnim odstępie czasu od chwili popełnienia czynu, należy ocenić, czy zachowanie funkcjonariusza nie przyczyniło się do utraty przez niego nieposzlakowanej opinii, co stanowi podstawę do przeprowadzenia postępowania administracyjnego w trybie art. 41 ust. 2 pkt 5 ustawy o Policji z uwagi na cele realizowane przez Policję określone w art. 25 ustawy o Policji, które m.in. wskazują, że służbę w Policji może pełnić tylko osoba o nieposzlakowanej opinii.

Zgodnie z wyrokiem NSA z dnia 5 lipca 2016 r. sygn. akt I OSK 111/15 każdy policjant, aby mógł skutecznie wykonywać obowiązki służbowe w macierzystej formacji musi pozostawać poza wszelkimi podejrzeniami o jakiegokolwiek zachowania sprzeczne z prawem, przy czym nieposzlakowana opinia to ogólna ocena w sferze etycznej przy uwzględnieniu zachowania się danej osoby zarówno w jej życiu prywatnym jak i zawodowym.

V. Czasookres prowadzenia postępowań z art. 246 kk.

Porównując dane dotyczące daty popełnienia przestępstwa z datą skazania funkcjonariusza prawomocnym wyrokiem sądu, stwierdzono, że czas trwania przedmiotowych postępowań wynosi od 2 do 7 lat (Wykres nr 2), przy czym 39% ze zbioru omawianych spraw trwało 4 lata i więcej. W sytuacji, gdy zwolnienie policjanta ze służby następuje po uprawomocnieniu się wyroku, tj. na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 4 ustawy o Policji (30,5 % zwolnionych ze służby), należy przyjąć, że znaczny odsetek funkcjonariuszy pełnił służbę wykonując swoje obowiązki pomimo popełnienia przestępstwa, które w znaczny sposób godzi w dobry wizerunek całej formacji Policji. Powyższe może być odbierane również jako przyzwolenie do stosowania tego typu zachowań przez innych funkcjonariuszy Policji. Dlatego też, każdorazowo po uzyskaniu informacji o popełnieniu przestępstwa z art. 246 kk, niezbędne jest dokonanie wnikliwej oceny postępowania funkcjonariusza, celem podjęcia racjonalnych decyzji skutkujących niezwłocznym odsunięciem policjanta od służby. Następnie w przypadku potwierdzenia popełnienia przedmiotowego czynu realizacji kolejnych działań zmierzających do wydalenia funkcjonariusza z szeregów formacji.

Wykres nr 2. Czas trwania postępowań z art. 246 kk.

VI. Charakterystyka miejsca popełnienia przestępstwa z art. 246 kk.

Na podstawie informacji zawartych w wyrokach sądowych, zarzutach w przeprowadzonych postępowaniach dyscyplinarnych i danych opisowych otrzymanych z poszczególnych jednostek KWP (KSP), ustalono miejsce popełnienia przestępstwa z art. 246 kk w odniesieniu do 20 omawianych spraw. W 18 przypadkach funkcjonariusze Policji stosowali przemoc celem wymuszenia określonych zeznań wewnątrz pomieszczeń użytkowanych przez Policję, to jest:

- 2 zdarzenia w komendach wojewódzkich Policji (KSP),
- 3 zdarzenia w komendach miejskich Policji,
- 7 zdarzeń w komendach powiatowych Policji,
- 5 zdarzeń w komisariatach Policji,
- 1 zdarzenie w posterunku Policji.

Ponadto ustalono, że w jednym przypadku popełnienie przestępstwa nastąpiło wewnątrz policyjnego radiowozu oraz w miejscu przeprowadzania interwencji.

Powyższe wskazuje na konieczność wzmocnienia funkcji nadzoru ze strony przełożonych nad funkcjonariuszami przeprowadzającymi czynności służbowe z osobami zatrzymanymi na terenie obiektów policyjnych. Konieczne jest również rozwijanie funkcji wyposażania pomieszczeń, w których wykonywane są czynności z osobami zatrzymanymi w system monitoringu wizyjnego z zapisem danych, co w znaczny sposób ograniczyłoby ryzyko zachowań niedozwolonych funkcjonariuszy Policji.

VII. Podsumowanie.

Omówione w analizie przypadki uwidocznily dotychczasową, stosunkowo bierną postawę przełożonych w sprawach osobowych funkcjonariuszy, która charakteryzowała się oczekiwaniem na to, że wiążące decyzje wobec policjantów zostaną wskazane przez uprawniony organ zewnętrzny (sąd) lub zaistnieją nieskomplikowane okoliczności prawne, takie jak np. upływ 12 miesięcy od chwili zawieszenia, w których to stosunkowo łatwo jest doprowadzić do zwolnienia funkcjonariusza ze służby.

Charakterystyczna jest również bardzo niska skuteczność postępowań dyscyplinarnych, które będąc wszechczynnymi, nie doprowadzały w ogóle do wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia policjanta ze służby - na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji.

Jednocześnie przełożeni funkcjonariuszy (pomimo wydłużającego się czasu trwania postępowań karnych) nie podejmowali decyzji skutkujących przeprowadzeniem postępowania administracyjnego w kierunku zwolnienia funkcjonariuszy ze służby w Policji, np. na podstawie, art. 41 ust. 1 pkt 5 ustawy o Policji, tj. gdy wymaga tego ważny interes służby.

Wątpliwości budzi również podejmowanie decyzji o zawieszeniu funkcjonariuszy w czynnościach służbowych na bardzo krótki, często kilkudniowy okres czasu, co należy uznać za działanie nieadekwatne do wagi ciążących na funkcjonariuszach zarzutów.

Wnioski.

1. W każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa z art. 246 kk przez funkcjonariuszy Policji, z uwagi na fakt, że zachowanie takie w istotny sposób narusza wizerunek Policji jako instytucji zaufania publicznego, niezbędne jest dokonanie rzetelnej oceny okoliczności zdarzenia pod kątem możliwości występowania przestępstw uzasadniających przeprowadzenie postępowania administracyjnego w trybie art. 41 ust. 2 pkt 8 lub pkt 5 ustawy o Policji, skutkującego zwolnieniem funkcjonariusza ze służby w Policji.
2. Przeciwdziałając zachowaniom skutkującym popełnianiu przestępstw z art. 246 kk, konieczne jest:
 - wzmocnienie funkcji nadzoru ze strony przełożonych policjantów, poprzez dokonywanie cyklicznego przeglądu pomieszczeń służbowych, gdzie wykonywane są czynności z osobami doprowadzonymi, zatrzymanymi lub innymi pozostającymi w dyspozycji funkcjonariuszy, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości niezwłocznego szczegółowego ich wyjaśnienia i reagowania,
 - konsekwentne dążenie do upowszechnienia monitoringu wizyjnego obejmującego pomieszczenia wewnętrzne jednostek, w tym przejścia, którymi przemieszczają się policjanci z osobami pozostającymi w ich dyspozycji, jak również pomieszczeń, w których wykonywane są czynności procesowe,
 - zintensyfikowanie procesu szkolenia i doskonalenia zawodowego, zmierzające do wykształcenia wśród policjantów szczególnej wrażliwości na poszanowanie praw człowieka, tworzenia klimatu dezaprobaty zachowań związanych ze stosowaniem nieuzasadnionej przemocy, agresji oraz zachowań noszących znamiona tortur lub innego poniżającego traktowania albo karania,
 - zwracanie przez przełożonych w trakcie odpraw, porad, szkoleń lokalnych, spotkań z poległymi funkcjonariuszami, szczególnej uwagi na wszelkie

doniesienia medialne w omawianym zakresie, skutki i straty wizerunkowe dla formacji jakie wywołuje niezasadne używanie przemocy wobec osób (w tym w celu wymuszenia określonych zeznań), a także wskazywanie na możliwe skutki takich zachowań w postaci odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej funkcjonariuszy w związku z zaistnieniem tego rodzaju wydarzeń.

3. Kopię przedmiotowej analizy należy przekazać:

- komendantom wojewódzkim (Stołecznemu) Policji, Komendantowi Centralnego Biura Śledczego Policji, Komendantowi - Rektorowi Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, komendantom szkół Policji, celem wykorzystania wyników, w ramach doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy oraz podniesienia poziomu i jakości nadzoru sprawowanego przez przełożonych każdego szczebla nad pracą podległych im funkcjonariuszy w jednostkach terenowych Policji,
- dyrektorom biur KGP oraz Pełnomocnikowi Komendanta Głównego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka, do służbowego wykorzystania w ramach nadzoru funkcjonalnego nad jednostkami Policji.

Wzrost i zmiana

Analiza w zakresie

DYREKTOR
BIURA KONTROLI
KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI

ml. insp. Mariusz SZUBA

NACZELNIK
WYDZIAŁU

...

Opracowano w Wydziale Analiz
Biura Kontroli KGP
podinsp. Mariusz Sylwestrzak (72-132-34)